GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 41. *Joi 21 Februariu (5 Martie)* 1885.

Braşovŭ, 20 Febr. (4 Martie) 1885.

Intr'unŭ momentŭ, când şefulŭ puterei esecutive, d. Tisza Kalman, este salutatŭ în Pesta de cătră céta fişpanilorŭ cu gravele cuvinte ale rĕsboinicului Romanŭ: *Morituri te salutant*;

când este ridicat în cerŭ, nu atât pentru-că ar fi condusŭ bine şi spre folosul realŭ alŭ ţĕrii administraţiunea internă a Ungariei în timpŭ de ḑece anĭ de când se află la cârmă, ci mai alesŭ pentru că a condus'o în spiritŭ naţionalŭ maghiarŭ;

când la banchetulŭ festivŭ, arangeatŭ totŭ de cătră fişpanĭ, faimosulŭ paşă ungurescŭ Bethlen Gabor din Têrnava mare îlŭ salută ca pre unŭ energicŭ şi precautŭ politicŭ maghiarŭ, a căruia politică naţională o scie elŭ preţuí *mai bine* ca fişpanŭ alŭ ţinutului mărginaşŭ ardelénŭ;

într'unŭ asemenea momentŭ este de îndoită însĕmnătate limbagiulŭ foilorŭ maghiare, care suntŭ plătite sĕ servéscă politica ministrului-preşedinte.

Una din aceste foi este „Magyar Polgár“ din Cluşiu, care esprimă ideile funcţionarilorŭ ungurĭ din acelŭ oraşŭ. Alăturĭ cu „Kolozs. Közlöny“, agită acéstă fóiă în ruptulŭ capului spre a câştiga aderenţĭ în ţéră pentru idea „reuniunei de maghiarisare“, ce voiescŭ sĕ-o înfiinţeze Cluşienii.

Până acuma n'au rĕspunsŭ la apelulŭ acestorŭ foi decâtŭ numai „néoşii“ Maghiarĭ din Braşovŭ. Slabă speranţă, dacă reuniunea de maghiarisare se raḑimă numai pe umerii acestora!

Dar fie sorţii acelei reuniunĭ micĭ séu marĭ, uneltirile ce se facŭ pentru înfiinţareu ei suntŭ deja o *cutezare* atâtŭ de ameninţătore pentru noi Românii ardelenĭ, încâtŭ şi atuncĭ, când ele nu arŭ vení din partea celorŭ dela putere, ar trebuí s'avemŭ ochii deschişĭ în patru şi se veghiămŭ cu încordare.

Atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ noştri asupra celorŭ ce le scrie guvernamentalulŭ „Magyar Polgar“ în fruntea unuia din numerii sĕi cei mai recenţĭ cu privire la curentulŭ de maghiarisare pusŭ în mişcare dela Peşta:

. . . „In Braşovŭ învitarea la reuniunea de cultură maghiară a fostŭ priimită cu patrioticŭ entusiasmŭ (?) de cătră Maghiarĭ. Prin acésta Maghiarii din Braşovŭ ni-au doveditŭ, că sciu a se amancipá de sub influinţele locale cu direcţiune contrară şi că sunt hotărîţĭ şi sunt harnicĭ de a promová causa nóstră, fie şi numai pe cale socială.“

„De patriotismŭ şi de tăriă morală avemŭ lipsă mai alesŭ în acele părţĭ, unde suntemŭ încungiuraţĭ de naţionalităţĭ. Acolo unde se isbescŭ undele curentului inimicŭ, este datoria Maghiarilorŭ, carĭ se află în minoritate, ca sĕ se concentreze formândŭ o stâncă tare. De aceea felicitămŭ pe bravii noştri fraţĭ din Braşovŭ şi aşteptămŭ ca esemplulŭ lorŭ se fie urmatŭ de Maghiarii din tóte părţile ardelene....“

După acéstă mustră pe Maghiarii din Bistriţă-Naseŭdŭ, o mână de ómenĭ, ḑicêndŭ că se aşteptă la mai multŭ dela ei şi că nu-şi póte esplică atitudinea lorŭ passivă. Trebue însĕ se îndrepte greşéla, căcĭ ḑice: „tăcerea, neactivitatea nóstră de pân'acum a fostŭ interpelată ca o slăbiciune a nóstră şi ca şi când Românii şi Saşii arŭ puté face cu noi ce voiescŭ.“ După aceea „Magyar Polgar“ continuă aşa:

„Numai în statulŭ maghiarŭ se potŭ petrece lucrurĭ ca cele din Bistriţă cu naţiunalităţile *strĕine* (sic!), ca ele sĕ declare de năsuinţe scandalóse şi vrednice de compătimire năsuinţele naţiunei maghiare privitóre la desvoltarea ei în cultură. Dar aceea ce potŭ face Saşii de anĭ încóce şi ce facŭ Românii de multŭ timpŭ: aceea sĕ nu ne fie permisŭ nouĕ, carĭ amŭ compusŭ acestŭ statŭ, carĭ amŭ dobênditŭ fiecare bucată de pămêntŭ cu sângele nostru propriu şi cărora şi ei, Saşii şi Românii, au de a mulţumí că trăiescŭ, se desvóltă şi se întărescŭ?....“

„Până când se mai respirămŭ aerulŭ aicĭ din graţia naţiunei săsescĭ şi a naţiei romane?“

„Nu se póte negá că cutezanţa cea mare a naţiunalităţilorŭ îşĭ are sorgintea ei în agitaţiunile pressei, care de unŭ timpŭ încóce, graţiă împărţirei actuale a curţilorŭ cu juraţĭ şi toleranţei procurorilorŭ, agită nepedepsitŭ. Infrênarea ḑiaristicei e neapĕratŭ de lipsă. Trebue sĕ împedecămŭ lăţirea flăcărei. Orĭ ce minutŭ nefolositŭ periclită esistenţa nóstră. Nu vorbimŭ de rĕstrîngerea libertăţii, deşi în atitudinea naţionalităţilorŭ amŭ găsí cause destule şi pentru acésta. Avemŭ însĕ dreptulŭ de a sugrumá orĭ şi ce ar ameninţá unitatea statului séu pacea în urma agitaţiunei naţiunalităţilorŭ....“

„Publiculŭ patrioticŭ din părţile ardelenescĭ sĕ desvólte o activitate câtŭ mai mare şi mai bărbătéscă, ca sĕ putemŭ paralisá uneltirile naţionalităţilorŭ, căcĭ óra a 12-a a sositŭ.

In fine fóia maghiară ne spune că fişpanulŭ dela Bistriţă, voinicosulŭ şi patrioticulŭ br. Banffy Dezsö, în interesulŭ libertăţii funcţionarilorŭ dela comitatŭ, de a luá parte la reuniunea de maghiarisare, a insinuatŭ recursŭ contra hotărîrei adunărei municipale, ca ei sĕ nu participe la lucrările acelei reuniunĭ, şi încheiă aşa:

„Ecoulŭ din Bistriţă sĕ fie semnalulŭ, care sĕ adune sub stégŭ pe toţĭ adevĕraţii patrioţĭ, ca sĕ nimicéscă pe agitatorĭ, căcĭ nu va fi pace, iubire şi bună înţelegere între noi, pe câtŭ timpŭ nu vomŭ stêrpí acésta neghină!

Parastasele întru pomenirea martirilorŭ noştri din 1784—85.

Indolŭ, 2 Martie 1885.

Regimulŭ „constituţionalŭ“ a sciutŭ a se îngrijí, ca eu pentru eterna amintire a lui Horia, Cloşca şi Crişanŭ, în memorabila şi jalnica ḑi de 28 Februariu st. n., sĕ nu celebrezŭ Liturgia şi parastasŭ. Aşa fiindu-mĭ mânile şi piciórele legate ca sĕ nu potŭ merge la biserică, ca împreună cu poporulŭ în modŭ solemnŭ sĕ facemŭ rugăciunĭ pentru martirii naţiunei romane, ce sĕ fi făcutŭ altceva decâtŭ aceea că: în 1 Martie st. n. fiindŭ ḑi de Dumineca, după sĕvêrşirea cultului divinŭ şi a predicaţiunei evangelice am ḑisŭ poporului:

„Erĭ împlinindu-se o sută de anĭ, de când martirii naţiunei române Horia şi Cloşca au suferitŭ mórte pe rótă, ar fi trebuitŭ ca întru eterna lorŭ pomenire cu toţii convenindŭ la biserică prin semne din afară sĕ dămŭ espresiune condolenţei nóstre, sĕ ne rugămŭ pentru sufletele şi umbrele lorŭ măreţe — însĕ durere şi érăşĭ durere, aşa ceva nu am pututŭ pune la cale pentru că sunt opritŭ. Cine a fostŭ Horia, Cloşca şi Crişanŭ nu vĕ spunŭ, pentru că acésta póte mi s'arŭ socoti de crimă şi pĕcatŭ. Dară pentru ce sĕ vĕ spun? când voi sciţĭ prea bine din tradiţiune rĕmasă dela strămoşĭ, moşĭ, părinţĭ că cine a fostŭ şi dacă voiţĭ a sci mai lămuritŭ, cetiţĭ Istoria edată de Densuşianu şi „Gazeta,“ şi décă cele auḑite din tradiţiune cu cele cetite în Istoriă şi în ḑiare vorŭ afla armoniă şi locŭ în inimile vóstre de Românŭ, atuncĭ mergêndŭ acasă cu tótă familia rugaţi-vĕ lui Dumneḑeu, *că dacă Sionulŭ Domnului adecă Biserica stă închisă înaintea vóstră*)* ne putemŭ ruga şi afară de biserică, căcĭ Dḑeu în totŭ loculŭ se póte lăuda, — rugaţi-vĕ în acestŭ sfântŭ postŭ şi daţĭ milă la biserici, la scolĭ, la săracĭ, căcĭ ei au pătimitŭ pentru noi toţĭ!“

Ca pe viitorŭ sĕ potŭ încunjurá multe neplăcerĭ, ce mi se facŭ din partea autorităţilorŭ mai Inalte, aflu cu scopŭ a face Inaltului Regimŭ următórea interpelaţiune:

1. Pentru ce nu e permisŭ în modŭ pacínicŭ, fără demonstraţiunĭ scandalóse ca cele din Cluşiu, a prăsnui aniversarea de 3/15 Maiu 1848, ca unŭ evenimentŭ de mare însemnătate în viaţa naţiunei române?

2. De ce nu-ĭ permisŭ pentru pomenirea martirilorŭ din 1784—5 a celebra Liturgia şi parastasŭ, pre când aceia au luptatŭ pentru a mântui poporulŭ românŭ de greutăţile cele mai crâncene ale sclăviei feudale?

Décă Inaltulŭ Regimŭ constituţionalŭ câtŭ mai îngrabă nu va arĕtá causele pentru carĭ **unilateralŭ** pune pedecă la serbarea sĕrbătorilorŭ naţionale romane, eu ca unulŭ **care ţinŭ susŭ şi tare la naţionalitatea mea**, sciindŭ a respecta şi naţionalităţile conlocuitóre, pe viitorŭ pe lângă tóte opreliştile, în modŭ pacínicŭ şi corĕspundĕtorŭ cu legile bunei cuviinţe voiu prăsnui sĕrbătorile naţionale.

Petru Ales. Vlassa,
v.-protopopŭ gr. cat.

Dela pólele Babiului, Februariu 1885.

Concentrarea poporului românŭ pre vêrfulŭ Babiului la anulŭ 1437 şi rescóla lui de desrobire contra apĕsătorilorŭ feudalĭ este identică cu mişcarea din 1784.

Descendenţii luptătorilorŭ pentru libertatea şi drepturile omului şi ale poporului astăḑĭ cu deosebire serbéză şi vorŭ serba în totŭ timpulŭ pia memoriă a acelorŭ eroi şi martirĭ ai românismului.

In părţile nordice ale patriei nóstre, pe înălţimile dela Babiu, Cibleşŭ, Ciceu — unde a petrecutŭ odinióră Petru Rareşŭ, apoi dela Voda şi Şiatra, căminulŭ lui **Pintea Eroulŭ**, s'au întrunitŭ în unŭ cugetŭ a dá cea mai viuă espresiune serbărei amintite.

Românulŭ vrêndŭ a serbá o ḑi atâtŭ de alésă şi seculară, îşĭ îndréptă mai ântêiu cugetele la Dumneḑeu concentrându-şĭ cătră tronulŭ cerescŭ rugăciunile sale pii în biserică. Aşa a făcutŭ poporulŭ românŭ totdéuna şi tare în speranţa unui viitorŭ mai bunŭ a înaintatŭ mereu pe tóte terenele vieţei sociale.

Regimulŭ actualŭ a aşteptatŭ negreşitŭ, ca serbarea centenariului amintitŭ sĕ producă de acele efecte, spre a puté dá ocasiune tuturorŭ funcţiunarilorŭ administratorĭ şi procurorilorŭ de a păşi la mijlocŭ cu mĕsurĭ coercitive, pentru carĭ după cum se scie s'a şi făcutŭ toţĭ paşii preparativĭ (veḑĭ interḑicerea mitropolitului Mironŭ în Nr 38 alŭ Gazetei) şi ce sĕ veḑĭ? — pre când doi Românĭ când se întâlnescŭ unulŭ cu altulŭ cu inima deschisă se îmbrăţişéză ḑicêndŭ: eternă sĕ fie memoria martirilorŭ! iară strîngêndu-şĭ mâna se ducŭ mai încolo, păzitorii ordinei publice îşĭ muşcă buzele, că somnulŭ lorŭ perdutŭ nu le-au pututŭ câştigá ocasiune de-a arestá pe unulŭ şi pe altulŭ dintre fruntaşii românĭ.

Poporulŭ românŭ este consciu, că rugăcinnile lui îşĭ au efectele dorite, pentru că décă acésta nu ar fi aşa întru adevĕrŭ, atuncĭ de ce óre reformaţii când cadŭ greu bolnavĭ la patŭ plătescŭ neîntreruptŭ liturgii pe la preoţii românĭ? a bună sémă pentru aceea, căcĭ şi Maghiarii orĭ câtŭ de adversarĭ ar fi libertăţii poporului românŭ, ei

*) Cine a închis'o? Autoritatea politică n'a putut'o închide decâtŭ numai cu forţa. Trebue aşadér că a închis'o autoritatea superióră bisericéscă. Lucrulŭ acesta nemai pomenitŭ trebue sĕ se lămuréscă. **Red.**

credŭ totuşĭ că rugăciunea preotului română e ascultată în ceriu; de ce însuşĭ Sasii cei mai cultivaţĭ — în suferinţele lorŭ recurgŭ la preotulŭ gr. orientalŭ, — din Caila şi păscălitoriulŭ din Cusma?

Eată o armă tare a poporului românŭ îndelungŭ răbdătorŭ: puterea rugăciunei lui.

Eternă sĕ fie dară memoria eroilor românĭ martirĭ *Horia, Cloşca, Crişanŭ* şi *Pintea* şi a tuturorŭ carĭ s'au luptatŭ împreună cu ei pentru sânta dreptate şi libertate.

r+z

CRONICA POLITICĂ.

Bucuria lui »Ellenhék‹ cresce pe ḑi ce merge. Odată descoperitŭ »grósniculŭ‹ complotŭ — pe hârtiă, fóia cluşiană nu-şĭ póte înăbuşí vocea şi scrie mai departe în acéstă cestiune: »Aşa dară »Tribuna« şi patronii ei nu vréu sĕ aibă nicĭ o solidaritate politică cu România. Plângerile şi afacerile Românilorŭ, carĭ trăescŭ în ţĕrile corónei ungurescĭ, vréu sĕ le rĕfuiască între graniţele ţĕrii numai cu Ungurii. Asta-i fórte frumosŭ! Deşi »Tribuna‹ a datŭ, prin articulii ei, ansă la multe împutărĭ, trebue cu tóte acestea sĕ aprobămŭ atitudinea ei faţă cu acéstă împrejurare, căcĭ afacerile Românilorŭ noştri — dacă aşa ceva esistă — suntŭ afacerĭ interne şi nu aparţinŭ cercului statelorŭ streine séu elementelorŭ streine din afară. Acelea se potŭ resolva numai între graniţele nóstre prin mĕsurarea puterilorŭ politice, prin esplicărĭ şi prin capacitare reciprocă. Acésta-i o concepţiune curatŭ constituţională. Fórte liniştitóre este prin urmare şi esplicarea »Tribunei,‹ ce o face cu privire la luptă, că adecă pentru lămurirea afacerilorŭ Românii nicĭ odată nu-şĭ vorŭ lua refugiulŭ la mijlóce nelegale, provocândŭ prin acésta intervenţiunea forţei guveruului. Asta-i adavĕrata noţiune a unei lupte constituţionale. A lupta pentru drepturĭ închipuite séu reale în marginile constituţiunii, a stabilí unŭ programŭ de partidă în interesulŭ patriei, a frăţietăţii şi concordiei: la acésta are dreptŭ orĭce cetăţénŭ alŭ statului; dar celŭ ce se aliază cu elemente streine esterne, ca prin acestea sĕ-şĭ esecute şi realiseze programulŭ sĕu, acela pĕcătuesce în contra patriei. Vedemŭ în adevĕrŭ o schimbare cu privire la viitórea atitudine a »Tribunei.‹

*

Principele Nichita a datŭ unŭ decretŭ, care supune Muntenegrulŭ la unŭ nou regimŭ în materiă de proprietate funciară. Nimenĭ de acum înainte nu va mai fi autorisatŭ sĕ cumpere mai multŭ de două-ḑecĭ arpenţĭ de pămĕntŭ. O disposiţiune atâtŭ de esceptională este motivată prin emigrarea constantă a mahomedanilorŭ, carĭ nu se potŭ resemná a locui într'o ţéră unde islamismulŭ nu se bucură de tótă influenţa şi prerogativele lui. In districtele Nicticĭ, Dulcinio, Antivari, Podgoriţa, cedate Muntenegrului de cătrĕ Turcia, mahomedanii au imitatŭ pe coreligionarii lorŭ din Bulgaria şi Sêrbia: şi-au părăsitŭ vetrele. Din acésta a resultatŭ că mulţĭ Muntenegrenĭ au cumpĕratŭ cu preţurĭ de rísŭ proprietăţĭ d'o întindere relativŭ fórte mare. Se putea dar prevedea că, într'unŭ viitorŭ apropiatŭ, s'ar fi formatŭ în Cernagora o clasă de marĭ proprietarĭ, carĭ ar fi căutatŭ sĕ continue tradiţiunile de trândăviă ale foştilorŭ posesorĭ ai acelorŭ pămĕnturĭ. Contra acestui rĕu principele Nichita a voitŭ sĕ ia cuvenitele mĕsurĭ prin decretulŭ sĕu, care mărginesce proprietatea şi împarte pămĕntulŭ în bucăţĭ pe câtŭ se póte de egale între toţĭ locuitorli. Dacă o asemenea mĕsură s'ar fi luatŭ şi pentru Dobrogea — scrie „V. Naţ.« — unde fapte analóge s'au petrecutŭ şi se petrecŭ, ce ar fi ḑisŭ unii din nouii marĭ proprietarĭ Dobrogenĭ?

*

Cabinetulŭ Gladstone a scăpatŭ ca prin urechile acului d'a nu fi rĕsturnatŭ. In camera comunelorŭ, după lungĭ desbaterĭ până séra târḑiu, votulŭ de blamŭ, propusŭ de Nortdhcote a se da cabinetului, abia cu 14 voturĭ a căḑutŭ, fiindŭ 302 pentru blamŭ, ér 288 contra. Victoria lui Gladstone prin urmare nu se póte nnmí nicĭdecum strălucită. Acéstă împrejurare îlŭ va face, precum se vorbesce, sĕ-şĭ modifice cabinetulŭ. Ḑiarele din Londra ḑicŭ, că e probabilŭ chiar, ca sĕ demisioneze cabinetulŭ, deórece camera lorḑilorŭ a primitŭ votulŭ de blamŭ propusŭ de Salisbury cu mare maioritate; în acestŭ sensŭ scriu nu numai ḑiarele oposiţionale, ci şi cele liberale, ba chiar organulŭ cabinetului »Daily News.« Totŭ de aceeaşĭ părere este şi »Times«. Speranţa liberalilorŭ se raḑimă pe viitórele alegerĭ pentru parlamentŭ, care vorŭ fi peste o jumĕtate de anŭ, că adecă décă se va retrage acum Gladstone, resultatulŭ nouĕlorŭ alegerĭ îlŭ va aduce érăşĭ la putere.

O interpelaţiă a d-lui V. Babeşŭ.

Cu poşta din urmă amŭ primitŭ textulŭ interpelaţiei, ce a adresat'o d. deputatŭ Vincenţiu Babeşŭ ministrului de justiţiă şi ministrului preşedinte ca ministru de interne în şedinţa camerei deputaţilorŭ dela 2 Martie st. n. după însemnările steneografice ale camerei.

In numĕrulŭ de mâne vomŭ publica întrégă acéstă importantă interpelaţiă. Pentru astăḑĭ ne mărginimŭ a aduce la cunoscinţa cetitorilorŭ noştri cele două întrebărĭ ce le-a adresatŭ d. Babeşŭ ministrilorŭ. D. Babeşŭ declară mai ântêiu că se alătură la interpelaţia deputatului Orbán Balazs (privitóre la strămutarea juriului din Sibiiu) din motive, pe care le arată mai pe largŭ, şi apoi provócă şi rógă:

1. Pe d. ministru de justiţiă, ca atuncĭ când va bine-voi a rĕspunde la interpelaţia d-lui deputatŭ Orban Balazs, sĕ espună înaintea onoratei camere sincerŭ şi pe largŭ tótă starea lucrului; sĕ presinte în traducere fidelă articululŭ incriminatŭ (din procesulŭ „Tribunei«) în totŭ cuprinsulŭ lui, ér nu numai unele părţĭ scóse din elŭ şi greşitŭ traduse; sĕ citeze asemenea esactŭ şi pe largŭ momentele principale ale apĕrării în procesulŭ de pressă din cestiune, aşa ca on. cameră sĕ fiă deplinŭ orientată şi sĕ'şĭ pótă formá o judecată temeinică asupra stărilorŭ ce se pretindŭ că esistă şi că cerŭ lecuire.

2. Pe d. ministru-preşedinte, ca ministru de interne, asemenea îlŭ rógă, sĕ binevoiéscă a spune onoratei camere, dacă sub guvernulŭ lui de 10 anĭ — în care timpŭ d-sa a dispusŭ de tótă puterea ţĕrii şi, precum bine scimŭ, a urmăritŭ cu încordată atenţiune mai alesŭ mişcările naţionalităţilorŭ —, sĕ bine-voiască a spune, dacă a descoperitŭ vr'o conjuraţiune secretă a naţionalităţilorŭ în contra statului ungarŭ, şi unde, când şi ce felŭ de conjuraţiunĭ? şi dacă a descoperitŭ: în ce modŭ şi cu ce succesŭ s'a străduitŭ a le nimici? dacă însĕ nu s'au putută constata asemenĭ conjuraţiunĭ: óre ce scopŭ şi ce causă sĕ aibă aceea, că totuşĭ se născocescŭ şi se denunţă de acestea necurmatŭ de cătră foile maghiare şi de cătră politicii maghiarĭ încă chiar şi în camera deputaţilorŭ?

SCIRILE ḐILEI.

Foile germane din Ardealŭ, multe din cele unguresei din Ardealŭ şi Ţéra unguréscă, precum şi cele române de peste Carpaţĭ au luatŭ notă despre numĕrulŭ de Sâmbătă 16 (28) Februariu alŭ fóiei nóstre. Dintre cele ungurescĭ, »Kolozsvári Közlöny‹ a reprodusŭ în cadru negru inscripţiunea.

—0—

Sgomotulŭ despre atentatulŭ plănuitŭ în contra ministrului preşedinte Tisza s'a desminţitŭ. A fostŭ o farsă a unui funcţionarŭ poliţienescŭ, care simţindŭ că se clatină în postulŭ sĕu a căutatŭ sĕ şi-lŭ asigure inventândŭ poveştĭ despre atentate. »Budp. Tagbl« ḑice, că deşi Tisza e curagiosŭ, totuşĭ două ḑile n'a simţitŭ pămĕntulŭ sub picióre-i

—0—

Se vorbesce, din isvorŭ demnŭ de încredere, că ministrulŭ instrucţiunei Trefort a datŭ de curêndŭ ordinaţiunea, ca scóla reală a statului din Odorheiu sĕ se transfereze în Braşovŭ chiar la tómnă.

—0—

La ordinulŭ comisiunei administrative a comitatului Pesta, scólele jidovescĭ neautorisate din comunele Uellö şi Mende au fostŭ închise cu forţa, fiindŭ condamnate comunele a plăti câte 50 fl. amendă.

—0—

In suplimentulŭ de autografe alŭ ḑiatului „Gil Blas,« pentru a 83-a aniversare a lui Victor Hugo, regele Carolŭ I. alŭ României a scrisŭ următórele rĕndurĭ:

Opes regum corda subditorum CAROL.

Iar, regina Elisabeta a scrisŭ următórea deliciósă cugetare:

Ce ne sont que les sommets altiers, couverts de neige, qui jettent des flammes au soleil couchant. (Numai vêrfurile mândre, acoperite de zăpadă, aruncă flacărĭ la sfinţitulŭ sórelui). **Carmen Sylva.**

—0—

Monsignorele Ignaţiu Paoli, archiepiscopulŭ catolicŭ din Bucurescĭ, a muritŭ în Viena în urma unui atacŭ de dambla, în etate de 67 de anĭ.

—0—

In sĕptĕmâna trecută, ḑice »Democratulŭ‹ din Ploescĭ, o haită mare de lupĭ cu lupóice, fiindŭ în timpulŭ gónei lorŭ, trecêndŭ prin pădurea Buda din plasa Filipescĭ, acestŭ judeţŭ, au întratŭ chiar ḑiua în turmele de oi ce ernéză acolo, ale fraţilorŭ Irimieştĭ din Băicoiu, şi au omorîtŭ peste 70 dintr'ênsele, fără sĕ mănânce séu sĕ ia vre-una. Cânii n'au pututŭ sĕ-i sperie, ci numai strigătele disperate ale păstorilorŭ au făcutŭ ca prada lorŭ sĕ se opréscă numai la atâtŭ şi sĕ fugă urmându-şĭ calea înainte.

—0—

In sĕptămâna trecută sosi în Totfalu, lângă Alba-Iulia, unŭ Slovacŭ tênérŭ ca sĕ'şĭ capete vr'unŭ serviciu. Dér fiindcă nu avea actulŭ de legitimare, fù trimisŭ cu gendarmĭ la Prissaka. Aci se duse la unŭ ţĕranŭ, unde i se dase cuartirŭ, dér nefiind acasă, Slovaculŭ se culcà la uşa staulului. Sosindŭ ţĕranulŭ acasă, deşteptà pe sêrmanulŭ omŭ, îlŭ duse în casă şi cu ajutorulŭ lucrătorilorŭ sĕi, îlŭ arse şi'lŭ torturà cu unŭ ferŭ arsŭ, până ce nenorocitulŭ Slovacŭ 'şĭ dete sufletulŭ, ér cadavrulŭ ui fù ruptŭ de acei miserabilĭ în două părţĭ. Făptuitorii suntŭ daţĭ pe mâna justiţiei.

—0—

Còncertŭ filarmonicŭ. Vrêndŭ a împlini o dorinţă esprimată din mai mai multe părţĭ, societatea filarmonică a decisŭ a arangiá unŭ concertŭ în luna lui Martie curentŭ (17 Martie st. n.) şi se potŭ prenumerá de acum pentru acestŭ concertŭ locurĭ numerotate (â 1 fl. şi à 60 cr.) în librăria domnului Zeidner, în têrgulŭ grâului.

Prigonirea limbei române şi preoţii noştri.

Din părţile Someşului Ungureanŭ, 25 Faurŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In timpulŭ mai recentŭ, părţile Ungurene, dér mai alesŭ comuna Satumarelui încă au devenitŭ a fi cunoscute în publicitate, pentru lucrurile înscenate de cătră fraţii noştrĭ Maghiarĭ, ca tóte ţinuturile locuite de viţa lui Traianŭ.

Faptele sĕvêrşite în presinte se parŭ a fi, numai exordiulŭ celorŭ ce au sĕ urmeze. Certele de mai înainte se păreau a avé o colóre privată, pre când cele mai nouĕ îmbracă vestminte oficióse. Póte vorŭ fi unii carĭ vorŭ cugeta şi obiecţiona, cum de asemenĭ certe se făurescŭ de cătră cei chemaţĭ a servi dreptăţei? Acelora le rĕspundemŭ, da, durere în acestŭ statŭ, ce se laudă a fi liberalŭ, tóte suntŭ ertate şi cu putinţă. Da la tóte popórele? Ba numai la patrioţii bunĭ de viţa lui Arpad.

Cetéscă orĭ şi cine organulŭ oficiosŭ alŭ comitatului Satumarelui „Szatmár-megyei Közlöny‹ şi va aflá că acelŭ organŭ, care sa susţine în mare parte din sudórea cruntă a comunelorŭ românescĭ, e impusŭ prin oficianţii comitatensĭ cu forţa comunelorŭ române. Acestŭ organŭ poreclitŭ oficiosŭ a degeneratŭ, aşa încâtŭ astăḑĭ este periculosŭ, fiindcă turbură pacea şi tinde spre îmulţirea certelorŭ, mai alesŭ prin articlii de fondŭ eşiţĭ în ḑilele acestea, despre carĭ credŭ că o péná desteră se va ocupa mai pre largŭ. Acestŭ organŭ voiesce a fanatisa pre totŭ Maghiarulŭ, uitândŭ că şi aşa au prea multŭ fanatismŭ, de care pătimescŭ ca de nesce frigurĭ; apoi rabiaţii, în turburarea lorŭ, ne timbréză cu multe epitete, între altele spre onórea nóstră ne ḑicŭ: dacoromânĭ ultraistĭ. Acestŭ organŭ atacă totŭ ce este românŭ, încâtŭ nicĭ Consistoriulŭ scolarŭ Gherlanŭ nu póte rĕmâné ne atacatŭ şi judecatŭ de dênsulŭ.

Mai alesŭ se trudesce acea fóiă a reprobá şi a judeca cu tótă furia ca nepatrioticŭ pe D. Canonicŭ Stef. Bilţŭ prin persóna căruia Consistor. scol. a esmisŭ două cerculare cătră toţĭ preoţii diecesanĭ, prin care circulare au fostŭ admonıaţĭ învĕţătorii de-a nu abusá de bunavoinţa superiorilorŭ lorŭ naturalĭ şi legitimĭ.

Eată importantele circulare din cestiune:

Nr. 7062.

41. Circulariu cătră clerulŭ din întréga diecesă.

Reverendissimilorŭ în Christosŭ fraţĭ vicarĭ foranei, archidiaconĭ. Multŭ onoraţilorŭ protopopĭ şi preoţĭ!

Dorindŭ acestŭ consistoriu, ca în scólele nóstre poporale sĕ se păstreze nealteratŭ caracterulŭ religiosŭ alŭ instrucţiunei punêndu-se o deosebită grije pe aceea, ca tinerimea scolară sĕ capete crescere religiósă morală, spre acestŭ scopŭ e de lipsă, ca între organele bisericescĭ, cărora este încredinţată supraveghiarea scólelorŭ, şi între învĕţătorĭ sĕ se păstreze cu scumpĕtate legătura aceea, care se recere la orĭcare instituţiune bine disciplinată, din care urméză că învĕţătorii avêndŭ înaintea ochilorŭ chemarea de învĕţătorĭ confesionalĭ tótă activitatea lorŭ se fie astfelŭ dirésă, ca de-o parte sĕ se ajungă scopulŭ instrucţiunei religióse morale, de altă parte sĕ nu se atingă şi slăbêscă legătura strînsă, ce o poftesce relaţiunea dênşilorŭ faţă cu organele bisericescĭ scolare, ca imediata lorŭ superiositate; şi încâtŭ a venitŭ la cunoscinţa acestui consistoriu, că ţinuta unorŭ învĕţătorĭ nu corĕspunde scopului acestuia, abătându-se dela legătura întonată mai susŭ faţă cu superiorii sĕi bisericescĭ şi scolarĭ şi ignorândŭ starea lorŭ de învĕţătorĭ confesionalĭ, lucréză numai de capulŭ lorŭ în altă direcţiune, nu care se prescrie de confesionalitatea scólelorŭ nóstre şi în direcţiunea acésta conducêndŭ şi instrucţiunea tinerimei.

Dreptŭ aceea, se concrede frăţielorŭ vóstre a reflecta pe învĕţătorii dela scólele nóstre poporale, ca sĕ fiă cu supunerea cuvenită faţă cu autorităţile bisericescĭ şi scolare, năsuindu-se a'şĭ împlini cu esactitate datorinţa şi chemarea, ca învĕţătorĭ confesionalĭ, nefăcêndŭ de sine nimica, ce atinge scóla şi învĕţămêntulŭ — fără scirea şi învoirea superiorilorŭ sĕi confesionalĭ şi nicĭ la unŭ casŭ sĕ nu lucreze contra intereselorŭ scólelorŭ nóstre confesionale, observândŭ strînsŭ ordinaţiunile diecesane şi disposiţiunile legei scolare.

Comunicândŭ acésta ordinaţiune cu învĕţătorii pe lângă reversalŭ susternândŭ aicĭ şi îndatorindu-i a-o induce în protocolulŭ scólei.

Din ședința consistoriului scolasticŭ ținută în Gherla la 17 Decemvre 1884.

Nr. 7079. Venindŭ la cunoscința acestui consistoriu că unii învĕțătorĭ nu observéză planulŭ de învĕțămêntŭ trămisŭ de aicĭ pentru scólele nóstre confesionale din acéstă diecesă, fără unorŭ obiecte de învĕțămêntŭ le dau preferință folosindŭ pentru acelea timpŭ mai multŭ decâtŭ cum se prevede în planŭ și acésta o facŭ numai de capulŭ lorŭ prin ce de sine se înțelege, că se neglegŭ celelalte obiecte și așa nu se póte ajunge resultatulŭ la care țintesce acelŭ planŭ.

Dreptŭ aceea se concrede Frățielorŭ Vóstre a reflectá pe învĕțătorĭ în privința acésta, îndrumându-i a se ținé strictŭ de planulŭ datŭ de aci pentru scólele nóstre poporale nefăcêndŭ nicĭ o abatere dela acela și grijindŭ atâtŭ protopopii câtŭ și inspectoriĭ tractualĭ câtŭ și preoții, ca directorĭ scolarĭ, ca planulŭ sĕ se observeze cu tótă acurátețа. Comunicândŭ acésta ordinațiune cu învĕțătorii pe lângă reversalŭ susternândŭ aicĭ și îndatorându-i a-o induce în protocolulŭ scólei.

Din ședința consistoriului scolasticŭ ținută în Gherla la 17 Decemvre 1884.

Stefanŭ Bilțiu, m. p.,
Vicariu gen. episcopescŭ.

Causa adevĕrată a mâniei necumpĕtate din partea Maghiarilorŭ se póte afla ușorŭ: este resistența de care și-au lovitŭ fruntea, — în acelŭ momentŭ — când leamŭ respinsŭ dragostea cu care vreau a ne chinui, atuncĭ când n'amŭ primitŭ a trece în triumfŭ în sînulŭ lorŭ, pentru care distingere frățéscă nu dorescŭ ei mai mare recompensă — după dișa lorŭ — decâtŭ ca noi sĕ abdicemŭ de dulcea nóstră limbă strămoșéscă.

Ei ne voiescŭ binele, se miră cum nu-i ințelegemŭ. Ei, adecă conlocuitorii noștrĭ cei iubitorĭ de Românĭ, se află în acea mângăitóre credință, că noi Românii sĕtmărenĭ, naționalminte suntemŭ morțĭ, décă nu tocmai morțĭ, atuncĭ aprópe de grópă. Bieții ce greu s'au înșelatŭ!

Astădĭ totŭ mai bine vĕdŭ zeloșii cu cine au a face, fiindŭ că la premiile anunțate pre 1885 de societatea „părintéscă?!" — „Széchényi" după cum spunŭ foile lorŭ numai 10 învĕțătorĭ ar fi recursŭ din 153. Acéstă societate »iubitóre« de Românĭ voesce a da banĭ, cărțĭ, tabele și tóte cele de lipsă, pentru de a ușura terenulŭ la învĕțarea »limbei statului;« și apoi ce poftescŭ ei pentru atâtea binefacerĭ? Nu multŭ!!! numai sĕ primimŭ limba lorŭ, lăpădândŭ a nóstră!!!

Insĕ fie așa că numai 10 învĕțătorĭ au cerutŭ premii; rĕmâne întrebarea cum de s'au aflatŭ și atâția? Eu firmŭ credŭ, că păstorii sufletescĭ n'au fostŭ la culmea misiunei lorŭ, și așa bieții de învĕțătorĭ în lipsă de informațiunĭ lucră de capulŭ lorŭ; după părerea mea individuală din judecata adusă asupra învĕțătorilorŭ cu totŭ dreptulŭ merită și preoții localĭ o dosă câtŭ de bună, — despre aceea putemŭ dice că suntŭ asemenea simbriașului din sânta scriptură, despre care se dice: »Păstoriulŭ celŭ bunŭ sufletulŭ și-lŭ pune pentru oi. Eară simbriașulŭ și care nu este păstorŭ, vede lupulŭ venindŭ și lasă oile — și lupulŭ le răpesce pe ele.«

Eată cum stămŭ. Se aducŭ dovedĭ spre a argumentá cele dise. Mulțĭ dintre d-nii preoțĭ nu cetescŭ nicĭ unŭ diarŭ românescŭ și așa în lipsă de informațiune fără busolă plutescŭ cu inimicii némului nostru, lucrândŭ alăturea cu ei, înțelegŭ pe acei preoțĭ din ale căror comune învĕțătorii și acum încă au cerutŭ argințĭ pentru vêndarea sângelui.

(Va urmă.)

Asilulŭ Elena Dómna.

Când sosescĭ cu trenulŭ la Bucurescĭ, câteva minute înainte de a întrá în gară, observĭ în apropierea căleĭ ferate rădicându-se, în mijloculŭ unei desimĭ de arborĭ ce acoperŭ o colină, turnulŭ (în stilŭ renaissance) a capelei Elisaveta, ér din josŭ clopotnițele vechei mănăstirĭ de Cotrocenĭ, transformată astădĭ în palatŭ regalŭ de vară. Acéstă capela ce domină peste întréga capitală, de unde prin urmare avemŭ cea mai frumósă privelisce peste Bucurescĭ, face parte din orfelinatulŭ Elena Dómna și-lŭ complectéză atâtŭ din punctulŭ de vedere alŭ esteticei, câtŭ și cu privire la utilitate.

Mulțĭ se vorŭ întrebá: ce este Asilulŭ Elena Dómna?«

Vomŭ arată pe scurtŭ origina, deosebitele fase prin carĭ a trecutŭ și starea lui actuală.

La 1792 a muritŭ în Bucurescĭ unŭ bĕtrênŭ venerabilŭ, mitropolitulŭ Filaret, bărbatŭ neostenitŭ în binefacerĭ, darnicŭ, fórte bogatŭ. Prin testamentŭ elŭ lăsă guvernului nemĕsuratele sale averĭ, în pămênturĭ și în banĭ și încă câteva locurĭ și case aședate în capitală, cu scopŭ ca din acelea sĕ se redice scolĭ unde sĕ învețe orfeline și băiețĭ găsițĭ. Din nenorocire, testamentulŭ sĕu rĕmase literă mórtă. Statulŭ a primitŭ averile, dar le-a folositŭ cu totulŭ spre alte scopurĭ.

Fanarioții și rĕsbóiele din primulŭ sfertŭ alŭ aces-tui vécŭ absorbiseră mai tóte acele averĭ, când regulamentulŭ organicŭ din 1830 scóse de o dată din întunecime testamentulŭ bĕtrênului filantropŭ. Multŭ s'au frămêntatŭ cum sĕ facă folositóre ereditatea și sĕ aducă la îndeplinire testamentulŭ lui Filaret și făcutu-s'au proiecte peste proiecte, carĭ însĕ au rĕmasŭ tóte neaplicate până la 1860.

In acestŭ timpŭ generalulŭ Davila, inspectorŭ generalŭ alŭ serviciului sanitarŭ alŭ armatei, a luatŭ pe sine sarcina de a îndeplini dorința bunului bĕtrênŭ Filaret. Contândŭ nu numai pe guvernŭ, dar mai alesŭ pe opiniunea publică și inima bună a damelorŭ române, elŭ luă la sine, în casa sa proprie, patrudecĭ de fetițe orfane, în gândulŭ că țéra va fi mișcată vĕdêndŭ că unŭ simplu particularŭ face din modestele sale mijlóce ceea ce de multŭ era datorŭ sĕ facă Statulŭ din bogățiile nemĕsurate rĕmase după mitropolitulŭ Filaret. La 1862, principesa Elena Cuza declară în o epistolă adresată președintelui Consiliului de ministri, d. N. Crețulescŭ, că dênsa deschide o listă, în fruntea căreia singură a înscrisŭ 1000 galbenĭ, cu scopulŭ de a zidi clădirile de lipsă la lucrarea ce a luat'o însașĭ sub patronatulŭ sĕu.

In scurtŭ timpŭ fŭ acoperită lista de subscripțiunĭ; bogațĭ, sĕracĭ se întreceau a concurge la acéstă operă de caritate. Se adună o sumă îndestulătóre pentru ridicarea celorŭ douĕ aripĭ ale orfelinatului. Cam la vr'o 150 copile fură primite făcêndu-li-se cursŭ de patru clase primare. Prima directóre fŭ d-na Ana Davila (născută Racoviță). Dintre învĕțácele, acelea carĭ nu arĕtau înclinare spre studii seriόse fură aședate (dar numai după sfêrșirea claselorŭ primare) sub îngrijirea unei persóne speciale, formândŭ atelierulŭ, unde avéu sĕ învețe a cóse, a broda, a croi, a lucra haine, etc.

Acestŭ statŭ de lucrurĭ a ținutŭ până la 1865. In acestŭ anŭ Eforia spitalelorŭ cerŭ sĕ trécă orfelinatulŭ sub direcțiunea sa și principele Alexandru Iónŭ I a împlinitŭ acéstă cerere prin unŭ decretŭ Domnescŭ. S'a datŭ totd'odată voiă Eforiei sĕ înmulțéscă numĕrulŭ orfelinelorŭ și sĕ adaoge și cursurĭ de musică și limbĭ vii.

Dar evenimentele politice din 1866 făcură sĕ se clatine existența Asilului abia născĕtorŭ. Princesa Elena părăsindŭ țéra își lăsă lucrarea neîndeplinită. Regele Carolŭ, pe atuncĭ încă principe, sosesce, aude despre existența Asilului, se intereséză, dar nu értă sĕ i se schimbe numele. Patru anĭ mai târdiu elŭ luă de soțiă pe principesa Elisabeta de Wied, femeiă de inimă, mărĕță și cu simțiminte nobile. Ea din parte'i făcŭ o listă nouă, subscriindŭ însasĭ 12,000 francĭ, și cu suma adunată lăsă sĕ se ridice capela ce pórtă numele ei, de care fŭ vorba mai susŭ, și întréga clădire grandiósă ce légă cele douĕ aripĭ lăsate de predecesorĭ. La 1874 fŭ terminatŭ întregŭ Asilulŭ Elena Dómna, în formă cum îlŭ vedemŭ astădĭ.

Dela sosirea sa în țéră, regina Elisabeta s'a îngrijitŭ sĕ dea orfelinelorŭ o crescere mai completă: Cătră cele 4 clase primare se mai adaose 6 clase superiore séŭ normale, în carĭ studiele nu se deosibescŭ din cele din licee decâtŭ prin lipsa limbilorŭ latină și grécă înlocuite la orfelinatŭ cu francesă și germană ca cursurĭ obligĕtóre. Partea scientifică, departe de a fi negligeată cum se întêmplă de comunŭ la pensionatele de copile, a fostŭ augmentată și complectată póte mai bine ca la licee. Nu e dér mirare că la espoșițiunea universală din Viena la 1873 Asilulŭ Elena Dómna, preferitŭ de juriu tuturorŭ celorlalte instituțiunĭ, a câștigatŭ diploma de onóre, aceeași diplomă au câștigat'o și la exposițiunea română »Concordia« la 1880, ér în 1882 la Sibiiu a câștigatŭ tóte premiele mari ale exposițiunei.

Asilulŭ, afară de cursulŭ de musică care a doveditŭ cele mai bune resultate, între altele prin corulŭ sĕu, care fără îndoială este celŭ mai bunŭ din Bucurescĭ, posede unŭ laboratoriu de chimiă, unŭ cabinetŭ de fisică, colecțiunĭ de istoria naturală, o bibliotecă bogată (fundată de dómna Ana Davila), o scólă de desemnŭ, de aequarele și pictură în oleu, de xilografiă, apoi o scólă normală pedagogică, din care esŭ în fiecare anŭ institutóre, rĕspândite prin întréga țéră, până acum în numĕrŭ de 200. Asilulŭ are astădĭ peste 400 eleve între carĭ mai multe din Transilvania și Bănatŭ.

Pe lângă cursurile ordinare, ținute tóte de profesorĭ distinșĭ, se mai ținŭ și cursurĭ suplimentare de profesorii dela Universitatea din Bucurescĭ, d. Spiru Haret, Grig. Tocilescu, Em. Davidŭ. Ce se ține de instalațiunea internă a Asilului Elena Dómna, acésta e una din cele mai solide; afară de materialulŭ școlarŭ, de care s'a vorbitŭ mai susŭ, are o distribuțiune de apă excelentă, o sală de băi și bucătării cu vaporĭ, carĭ ar putea servi de modelŭ pentru familii.

Interesantă este administrațiunea internă a Asilului; ea se face de unŭ consiliu de profesóre în frunte cu directórea. Afară de acestŭ consiliu mai esistă și unŭ comitetŭ de menagiu, alcătuitŭ din câte 5 fete din clasele mai înalte. Acestŭ comitetŭ, instituitŭ de prima directóre a asilului, d-na Ana Davila, primesce paralele pentru nutrimêntŭ (68 de banĭ pentru fiecare elevă). Elevele din comitetulŭ de cinci se ducŭ în têrgŭ cu câte o istitutóre, ținŭ comptabilitatea, primescŭ pânea și carnea și se îngrijescŭ de compturile tuturorŭ furnisorilorŭ. Ele îngrijescŭ de preparațiunea mâncărei lorŭ și de împărțirea lorŭ și se deprindŭ în tóte afacerile lucrătóre.

Directórea trebue sĕ controleze celŭ puțin în câte 5 dile o dată lucrările comitetului de cincĭ și mai alesŭ comptabilitatea.

Despre asilulŭ Elena Dómna, d. Spiru C. Haretŭ dice în raportulŭ sĕu generalŭ asupra învĕțămêntului, următórele:

Asilulŭ Elena Dómna încă nu este prevĕdutŭ în lege; cu tóte acestea este cea mai bună scólă de fete ce avemŭ în țară, o adevĕrată scólă modelŭ. In specialŭ cele șése clase normale forméză eleve escelente, carĭ posedŭ tóte consciințele ce se predau în scólele secundare de fete; pe lângă acésta facŭ studii pedagogice minunate, însoțite de practică în scóla de copile micĭ, carĭ se află chiar în institutŭ, ceea ce nu se vede în nicĭ una din scólele centrale de fete, deși pórtă numele oficialŭ de Institute pedagogice de fete. Elevele eșite din clasele normale dau probă, de ceea ce sciu a face, în clasele primare din Asilŭ, unde profeséză chiar ele, și carĭ suntŭ aprópe singurele clase primare de fete, ce cunoscŭ, în care se aplică metoda intuitivă.

(Scóla română.) **V. P.**

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Pesta, 4 Martie. — La înmormêntarea deputatului Eber a luatŭ parte o imposantă mulțime de ómenĭ, mai mulțĭ miniștri, ministru-președinte, mai departe comitele Sașilorŭ Brennerberg, judele curialŭ Conrad, deputatulŭ Bausznern ca representanțĭ ai comitatului Sibiiu, respective aceștĭ doi din urmă ca representanțĭ ai alegĕtorilorŭ sașĭ din Sebeșŭ.

Timișóra, 4 Martie. — La postulŭ de primarŭ s'a candidatŭ locțiitorulŭ de până acum Carol Telbisz.

DIVERSE.

O dramă într'o pădure. — Cetimŭ în »Voința Națională:« Iată o dramă din cele mai stranii și din cele mai îngrozitóre care s'au putută vedea, și care a costatŭ viața a 5 persóne. Scena se petrece lângă târgușorulŭ Olchauka, guvernamentulŭ de Kursk (Rusia). Pădurarulŭ dela Olchauka, care locuia cu soția și doi copii pe marginea pădurei, întêlni, suntŭ câteva dile, pe unŭ țĕranŭ, apróре înțepenitŭ de frigŭ, care îi cerŭ sĕ-i arete în apropiere vre-o locuință, unde ar puté sĕ se încăldéscă. Pădurarulŭ, omŭ fórte bunŭ, îi arată propria sa locuință aședată în apropiere. Necunoscutulŭ se îndreptă spre ea; după ce a bĕutŭ și a mâncatŭ bine, elŭ se adresă cu furiă la femeia pĕdurarului, cerêndu-i banĭ. Nenorocita, vĕdêndŭ cu cine are a face, se înspăimântă; ea găsi unŭ pretextŭ pentru a eși din odaiă, și lăsândŭ pe cei doui copii singurĭ cu țĕranulŭ se suĭ în podŭ și apoi pe acoperișulŭ casei, cu speranță ca sĕ védă trecêndŭ cineva pe șoșea pentru a-lŭ chema în ajutorŭ. Doi funcționarĭ din comuna Olchauka treceu tocmai atuncĭ. Prin strigătele și gesturile sale, femeia isbutĭ sĕ atragă atențiunea lorŭ; unulŭ din ei pĕtrunse îndată în casă pentru a întreba de causa acestorŭ strigăte de spaimă, dar abia trecŭ pragulŭ locuinței și o lovitură de cuțitŭ îlŭ pĕtrunse în inimă. Elŭ fuse lovitŭ de necunoscutulŭ care era deja de trei orĭ asasinŭ, căcĭ elŭ gătuise pe cei doi copii în lipsa mumei lorŭ. Drama însĕ nu trebui sĕ se termine. După o jumĕtate de oră de așteptare, alŭ doilea funcționarŭ, care rĕmăsese pe șosea, începŭ sĕ se îngrijéscă de tovarășulŭ sĕu care nu mai venea. Intrândŭ la rêndulŭ sĕu în casă elŭ vĕdŭ cadavrulŭ tovarășului sĕu întinsŭ pe pămêntŭ. Dar abia își venise în simțire și fŭ apucatŭ la rêndulŭ sĕu de asasin. Acesta, ascunsŭ după ușă, lovĭ pe noulŭ venitŭ cu unŭ cuțitŭ în falcă; din fericire, rana nu fŭ mortală. Funcționarulŭ se aruncă asupra asasinului și după o luptă înfricoșată, elŭ isbutĭ sĕ 'i dea o lovitură de sabiă care făcŭ o tăetură largă în gâtulŭ miserabilului. Aicĭ, acéstă afacere ajunge culmea tragediei. Pădurarulŭ intră deodată la elŭ. Se împedecă de cadavrele copiilorŭ sĕi. Elŭ vede, luptându-se corpŭ la corpŭ duoi ómenĭ, dintre carĭ unulŭ, rănitŭ la gâtŭ, este țĕranulŭ pe care 'l a întâlnitŭ și care 'i datoresce ospitalitatea, iar celalaltŭ unŭ funcționarŭ pe care nu'lŭ cunósce. Nicĭ o îndoială că asasinulŭ copiilorŭ sĕi este acelŭ funcționarŭ care pare a avea superioritatea în luptă. Pădurarulŭ, rătăcitŭ prin acéstă închipuire, apucă pușca, țintesce pre funcționarŭ și 'lŭ ucide, pe când adevĕratulŭ asasinŭ, rănitŭ teribilŭ, 'șĭ dă cea din urmă suflare. Cu greu s'ar crede ca o astfelŭ de istoriă sĕ fie adevĕrată. Dér chiar aparența exagerațiunei o face sĕ fiă adevĕrată. Celŭ mai îndrăsneță romancierŭ nu ar fi inventatŭ acésta.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 3 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.25
Rentă de hârtiă 5%	94.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.60
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale transilvane	102.40
Bonurĭ croato-slavone	103.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119. -
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.25
Renta de hârtiă austriacă	83.85
Renta de arg. austr.	84.20
Renta de aurŭ austr.	108 30
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncel austro-ungare	866 —
Act. băncel de creditŭ ung.	315.50
Act. băncel de creditŭ austr.	307. —
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.79½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.40
Londra 10 Livres sterlinge	124.10

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 18 Februariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92	—
Renta rom. amort. (5%)	94¾	—
» convert. (6%)	91¼	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	101	—
» „ „ (5%)	87	—
» » urban (7%)	97	—
» » » (6%)	89	—
» » » (5%)	85¼	—
Banca naţională a României	1210	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	290	—
« » » Naţională	240	—
Aurŭ	10¼%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 4 Martie st. n. 1885.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.96	Vênd.	8.98
Argint românesc	»	8 80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.78	»	9.80
Lire turcescĭ	»	11.—	»	11.04
Imperialĭ	»	10.—	»	10.02
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	128.—	»	129.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.0[illegible]	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşeni	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşeni	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.